

Студент 3 курсу
факультету міжнародних економічних відносин ХНЕУ

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Анотація. Проведено аналіз участі України в процесах міжнародного інвестування та на пряму активації інвестиційних процесів.

Аннотация. Проведен анализ участия Украины в процессах международного инвестирования и направления активации инвестиционных процессов.

Annotation. An analysis of Ukraine's participation in international investment and the direction of activation of investment processes has been carried out.

Ключові слова: інвестиції, іноземні кошти, громадський, політичний та економічний клімат.

Приплив інвестицій в економіку будь-якої країни відіграє велику роль як на мікро-, так і на макrorівні. Сучасна світова ситуація показує, що без залучення коштів внутрішніх і зовнішніх інвесторів підняти рівень економіки країн, що розвиваються, і країн, що вступили на шлях ринкових перетворень, просто неможливо.

За даними статистики, виробничі потужності національних підприємств потребують переоснащення і відновлення, 95 % основних фондів у виробництві застарілі. На думку експертів, загальний обсяг інвестицій в економіку України має скласти 40 млрд доларів США. Між тим за роки незалежності склалася така реальна картина: щорічний приплив іноземних інвестицій становить не більше 300 млн доларів. Усі ці обставини зумовлюють актуальність дослідження причин та факторів цього негативного процесу.

Мета роботи – провести оцінку стану інвестиційної сфери та клімату в Україні, розглянути стан інвестиційної сфери за обсягом вкладень іноземних коштів в її економіку і визначити перспективні напрями її розвитку.

Проблематику інвестицій у цінні папери вивчають вчені-економісти Бланк І. А., Ковальов В. В., Кравченко Ю. Я., Мертенс А. В., Дж. Лінтнер, Мозговий О. М., Найман Є. Л., Пересада А. А., Примостка Л. А., Суторміна В. М., Дж. Тобин, Дж. Трейнор, В. Шарп, Федосов В. М.

Інвестиції – це вкладення не тільки в реальний капітал, але і в грошовий. Цей вид інвестицій (у грошовий капітал) здійснюється у вигляді грошових коштів, кредитів, цінних паперів, а також вкладень у рухоме і нерухоме майно, інтелектуальну власність, майнові права та інші цінності.

Аж до 2009 р. приплив іноземного капіталу в економіку України мав позитивну динаміку. За останні п'ять років середньорічні темпи приросту іноземного капіталу становили приблизно 25 %. Разом з тим високий ступінь корупції, непрозорість, складність і непередбачуваність оподаткування, недружній діловий та інвестиційний клімат значно знижували інтерес до України з боку іноземних інвесторів, задовольняючи необхідну потребу в інвестиційних ресурсах менше ніж на 50 %.

Зростання інвестицій продемонстрували послуги у сфері НДДКР, а також діяльність у сфері культури, спорту і дозвілля. Найменше падіння інвестицій зазначено в таких сферах діяльності: комунальні та індивідуальні послуги, виробництво і розподіл електроенергії газу та води, транспортні послуги, послуги зв'язку, роздрібна торгівля.

У сучасних умовах України інвестиції мають стати найважливішим засобом забезпечення виходу з довготривалої економічної кризи, досягнення реальних структурних змін, технічного переозброєння, підвищення якісних показників господарської діяльності і життєвого рівня населення. Іноземні інвестиції є сьогодні тим ресурсом, який у перспективі може вагоміше за все сприяти підвищенню ефективності підприємств, а отже, і розвитку відповідних міст, поліпшенню соціального захисту громадян.

За оцінками експертів, для нормального розвитку економіки України потрібно додаткових інвестицій від 80 до 100 млрд дол. США. У той же час прямі іноземні інвестиції за п'ятнадцять років незалежності становили лише 5,3 млрд дол. Цифра більш ніж скромна. Наприклад, Чехія за цей же час отримала понад 20 млрд дол. Щорічні інвестиції у Польщу становлять 4 – 5 млрд дол., тоді як в Україні – 0,5 млрд. За обсягами іноземних інвестицій на душу населення Україна поступається навіть Албанії та Казахстану. За даними американської асоціації Economist Group, за рівнем інвестиційної привабливості Україна знаходиться в сьомій десятці країн [1].

Диференціація привабливості для іноземних інвесторів полягає в бажанні отримати прибуток у найкоротший термін. Але при детальному аналізі це твердження стосується лише невеликої частини економіки, оскільки в Україну базисними галузями для інвестування залишаються сировинні та металообробні галузі, харчова промисловість, будівництво і транспорт.

У перспективі найближчих років зберігається загроза наростання кризових проблем з боку відносно стабільних у даний час азіатських економік, спричинених стимулюючими урядовими програмами підтримки внутрішнього попиту. Обсяг виданих кредитів у Китаї в 2009 р. перевищив 9 трлн юанів (\$ 1,3 трлн) проти 4,2 трлн юанів (\$ 615 млрд) у 2008 р. [2].

В основному Україна оновлює свої застарілі фонди за рахунок внутрішніх інвестицій (власних коштів вітчизняних підприємств, амортизаційних фондів, кредитів банків та прибутку). Однак цих коштів за розрахунком експертів недостатньо і необхідність залучення капіталів із зовнішніх джерел буде зростати в міру зношеності

Є також тенденція переведення власного підприємницького капіталу України за кордон, тобто втеча капіталу для національної економіки – актуальне питання внутрішнього регулювання.

Загальна оцінка громадського, політичного та економічного клімату залишається на рівні нижче середнього. Порівняно з третім кварталом минулого року, коли індекс інвестиційної привабливості був на рівні 2,56, а тепер він трохи виріс до 2,57, можна говорити навіть про незначне коригування у бік оптимізму. Але в цілому картина економіки країни перебуває в обтяжуючому стані, а перед політичною елітою стоїть проблема вибору – або проводити непопулярні системні реформи, щоб у довгостроковій перспективі все-таки вийти на модель конкурентного зростання, або увійти в стан довгострокової стагнації з поступовою втратою українськими товаровиробниками як зовнішніх, так і внутрішніх ринків.

Таким чином, Україна не займає істотного місця в процесах міжнародної міграції капіталів. Негативний імідж України у світових рейтингах не приваблює іноземних інвесторів вкладати свої капітали в національну економіку України, незважаючи на те, що країна має непоганий інвестиційний потенціал.

Наук. керівн. Стрижак О. О.

Література: 1. www.ukrstat.gov.ua. 2. <http://news.liga.net/all/economics>. 3. Багрова І. В. Міжнародна економічна діяльність України : підручник / Багрова І. В., Гетьман О. О., Власюк В. Є. – К/, 2004. 4. Гуткевич С. А. Пріоритетність та привабливість об'єктів інвестування / Гуткевич С. А. // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 11. 5. Прямі іноземні інвестиції в економіку України // Економіка України. – 2003. – № 10.